

[Kirkeministeren]

til at annullere en ulovlig beslutning, hvis en sådan skulle smutte igennem. Jeg tror ikke, der er meget mere at sige om det.

Til hr. Poul Nødgaards bemærkning om at lægge ligningsgrundlaget ud i det enkelte sogn vil jeg sige, at det sikkert godt kan lade sig gøre edb-teknisk, det er jeg egentlig ikke i tvivl om, men vi må vel ikke helt se væk fra, at efter kommunalreformen består de fleste kommuner i Danmark af byområder, som i nogen grad deltager i den almindelige vækst i samfundet, og så nogle gamle landsogne, gamle sognekommuner, hvor befolkningstallet er stærkt faldende, men hvor vi stadig har et behov for at få vedligeholdt de middelalderlige kirkebygninger. Der sker faktisk internt i kommunen en udligning på ganske udramatisk og ubureaukratisk vis. Hvis man fjerner denne udligning, vil det i hvert fald øge behovet markant for en udligning over landskirkeskatten, for ellers vil de nogle af disse landsogne stå med vedligeholdelsesbyrder, som de ganske enkelt ikke kan løfte. Så jeg tror, vi skal tænke os godt om, inden vi går den vej.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg vil bare lige sige til kirkeministeren, også af hensyn til Folketingstidende, og jeg vil sige det med et smil på læben, at jeg brugte altså ikke udtrykket – og det var nok heller ikke det, kirkeministeren mente – at provstiuvalgene havde lavet noget kriminelt. Jeg sagde, det måske kunne tyde på, at de havde lavet noget, der var mindre godt, eller sådan noget. Men vi kan så se i referatet, hvad jeg har sagt. Jeg brugte i hvert fald ikke udtrykket kriminelt.

Så vil jeg lige sige til ministeren – vi skal ikke have en lang debat om det nu – at jeg gerne vil have lov til at vende tilbage til hele spørgsmålet om ligningsforholdene. Jeg tror, der er noget, vi godt kunne kigge på og måske også blive enige om, men det ville føre for vidt at gå ind i det i dag.

Kirkeministeren (A.O. Andersen):

Jeg er naturligvis enig i, at det ville være at gå for vidt at gå ind i det i dag eller i det hele taget under behandlingen af lovforslaget på nuværende tidspunkt. Men jeg er ikke utilbøjelig til at kunne se noget rigtigt i den tankegang, som vi jo har brugt overalt, at en sam-

menhæng imellem myndigheden til at bruge penge og ansvaret for at skaffe dem nu ikke er af vejen, når det drejer sig om reel decentralisering. Jeg tror, at sognet er for lille en enhed, men en fortsat diskussion med hensyn til, om der kan findes veje strukturmæssigt for at komme i den retning, synes jeg er helt rimelig, og det synes jeg ikke vi skal glemme. Men det er ikke tiden nu. Det ville være alt for voldsomt og kræve alt for dramatiske ændringer til, at man skal arbejde det ind i denne lille ændring af økonomiloven.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkedvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 143:

Forslag til lov om ændring af lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning.

Af kirkeministeren (A.O. Andersen).

(Fremsat 12/1 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Tove Lindbo Larsen (S):**

Da mit partis ordfører, fru Anna-Marie Hansen, ikke har mulighed for at være til stede i salen, skal jeg fremføre Socialdemokratiets synspunkter vedrørende dette lovforslag.

Socialdemokratiet finder, at det er relevant med en revision af den nugældende lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning på en sådan måde, at der sker en vis fornyelse af valgproceduren, idet afstemningen for fremtiden vil ske ved en urafstemning og ikke på et menighedsrådsmøde.

[Tove Lindbo Larsen]

Vi er også opmærksomme på ændringen i forhold til afstemningen, når der er to eller tre kandidater, og vi er enige med ministeren i den fremgangsmåde, der står anført i lovforslaget.

Ændringen vil også betyde en forbedring, idet stemmeafgivningen ikke længere vil være afhængig af, om den enkelte stemmeberettigede vil være til stede på et menighedsrådsmøde. Socialdemokratiet ser med forventning frem til, at dette måske kunne øge valgdeltagelsen, der nu ikke mere er afhængig af muligheden for at deltage i et møde, og hvorvidt den nu ændrer sig i forhold til brevaftemming.

De i lovforslaget foreslåede ændringer om bispevalg inklusive indstilling til kgl. udnævnelse er vi enige i. Vi ser ikke alene dette som en tiltrængt forenkling, men også som et helt naturligt led i folkekirkens demokratisering.

Ændringerne af redaktionel karakter finder vi relevante i relation til den øvrige kirkelige lovgivning.

Socialdemokratiet har ikke andre bemærkninger til lovforslaget, ud over at vi gerne i udvalget medvirker til, at lovforslaget får en hurtig behandling.

Torben Rechendorff (KF):

De to hovedelementer i lovforslaget, nemlig indførelse af urafstemning og præciseringen af udnævnelsesproceduren vedrørende bisper, kan vi støtte.

Det har sådan set længe været barokt, at man mistede sin indflydelse på, hvem der skulle være biskop, fordi man tilfældigvis befandt sig på forretningsrejse i Polen eller et andet sted. Man kan også sige det på en anden måde: Det er mærkværdigt, at menighedsrådsmedlemmer ikke for længst har startet en revolution til fordel for det synspunkt, som ministeren nu lægger på bordet. Så det har vi ingen problemer med.

Hvis der kun er to bispekandidater, foreslås det nu, at det skal lovfæstes, at kirkeministeren skal udnævne den kandidat, der får flest stemmer. I betragtning af, at i hvert fald alle ministre i nyere tid har teet sig på den måde, som ministeren nu foreslår det, bliver ministeren ikke verdensberømt på at fremsætte det lovforslag; men vi skal nok støtte det.

Den anden bestemmelse, omvalg, hvis en kandidat ikke har opnået 50 pct. af stemmerne, kan vi også støtte. Her er der jo unægtelig mere

substans i sagen. Egentlig er det jo ejendommeligt, at en række biskopper – tidligere og nuværende – er biskopper på trods af massive flertal imod dem. Om det har givet anledning til de store problemer rundt omkring, kan man vistnok diskutere, og den diskussion har jeg ikke tænkt at deltage i her. Men i hvert fald er det godt, at det formelt kommer på plads.

Så vil jeg sige til ministeren, at vi er lidt bekymrede for bureaukratiet i lovforslaget. Man kan vel ikke snakke sig væk fra, at både urafstemninger og omvalg ikke kan undgå at give mere bureaukrati, og på den baggrund vil jeg opfordre ministeren til at gøre alt, hvad han kan, for at sikre sig, at det hele bliver så enkelt som overhovedet muligt.

Så vil jeg i øvrigt gerne sige til kirkeministeren, hvad han selvfølgelig godt ved i forvejen, at vi har noteret os, at ministeren ikke tager fat på bispevalgløvens hovedproblem. Bispevalgløvens hovedproblem er jo de små og mindre menighedsråds meget betydelige indflydelse på, hvem der bliver biskop. Jeg vil spørge ministeren: Er det med henvisning til Den Danske Salmebogs nr. 226, vers 3, hvor ministeren vil erindre: »Fred udi kirken vi af dig begære«, er det dét, der ligger bag, at ministeren ikke tager fat på denne urimelighed i bispevalgløven, eller har han endnu bedre forklaringer? Med andre ord: Før eller senere må vi have løst det misforhold, der er mellem antallet af små menighedsråd med mange medlemmer og deres indflydelse på bispevalget. Jeg mener, det burde være sket her; anledningen var der jo nu, og den lod ministeren passere.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Vi har i Venstre ikke nogen indvendinger imod, at der ved bispevalg indføres urafstemning, om end jeg må sige, at jeg på det punkt er enig med den tidligere ordfører i, at det naturligvis er lidt besværligt.

I Venstre er vi naturligvis meget tilfredse med, at man har lyttet til de lokale ønsker om, at det er menighedsrådsmedlemmerne, der selv vælger deres biskop, og at der ikke som hidtil er frit valg for kirkeministeren i de tilfælde, hvor ingen bispekandidat har opnået mere end 50 pct. af stemmerne.

En anden ting er, som også den tidligere ordfører var inde på, og som jeg er enig med ham i, at vi meget gerne vil se på i udvalget, om

[Birthe Rønn Hornbech]

det at foretage et omvalg så er den rigtige facon, eller om der kunne opstilles andre modeller. Vi vil også se på, om dette medfører, at det er den biskop, der har størst tilslutning blandt vælgerne, som virkelig bliver biskop. Men der skal ikke være nogen tvivl om, at vi er fuldstændig enige i intentionerne. Vi har, som man har kunnet forstå af mine tidligere indlæg, den opfattelse, at kirkeministerens kompetence i en sag som denne må komme meget nær på at være udelukkende formel.

Birthe Hansen (SF):

Den nuværende afstemningsmåde ved bispvalg ændres med dette forslag, som de tidligere ordførere også har nævnt, fra at finde sted ved en fysisk tilstedeværelse i et menighedsrådsmøde og til nu ved en urafstemning.

Det virker da umiddelbart rimeligt på os, men jeg tror – jeg er ikke helt sikker på det, men den konservative ordfører var også lidt inde på det – at på grund af antallet af menighedsrådsmedlemmer ved dette såkaldte indirekte valg vil de små sogne i landdistrikterne efter vores mening måske få en urimelig indflydelse. Man vil kunne finde steder, hvor de læge stemmer blandt landbefolkningens f.eks. 15.000 beboere vil have 12 gange så stor indflydelse som et stort bysogns 15.000 beboere. På den måde vil man kunne komme ud for, at bispvalg afgøres af stiftets landsogne, uanset at flertallet af stiftets folkekirkemedlemmer bor i de større bysogne. Det finder vi ikke rimeligt eller demokratisk.

Som noget nyt indføres også, at klager over valgafgørelser og andet i den forbindelse fremover kan indbringes for ministeren. Valgbestyrelsernes afgørelse kan, som det står i forslaget, være af stor betydning, og det synes derfor rimeligt, at disse afgørelser kan prøves for en højere instans.

Hvad der imidlertid måske er knap så rimeligt, er den del af § 6, stk. 2, 2. punktum, som indfører et nyt begreb, nemlig en lodtrækning, som kan komme til at afgøre, hvem der skal være med i anden runde. Måske skulle man gå ind i nogle helt andre overvejelser, noget ganske andet, som åbenbart praktiseres andre steder i andre lande, nemlig at kun præsterne havde valget. Det er jo præsternes præst, der skal vælges, og da præsterne i forvejen er valgt af menighedsrådet, er jordforbindelsen vel egentlig rimelig i orden.

Jeg skal bare sige om vores endelige stillingtagen, at den vil afhænge af det kommende udvalgsarbejde.

Poul Nødgaard (FP):

Der er ingen grund til at komme med særlig mange bemærkninger til dette lovforslag. Det skulle måske være, at det er helt uforståeligt, at de her skitserede bestemmelser vedrørende bispvalg ikke for længst er gennemført. Da jeg ved, at den tidligere kirkeminister hr. Torben Rechendorff har sådan en god humoristisk sans, kunne det være nærliggende med lidt drilleri her, som måske skal gå ud på et spørgsmål, om det er en forglemmelse, at disse demokratiske bestemmelser ikke blev gennemført, medens hr. Torben Rechendorff sad i Kirkeministeriet.

Vi har måske fået lidt af forklaringen i dag. Den lovbuket, vi ser på kirkeområdet, er muligvis udtryk for, at VK-regeringen ikke har været enige om spørgsmålene. Det er måske derfor, vi ikke har set nogen af forslagene før nu. Men det kan være, at hr. Torben Rechendorff har mod til at gå op og svare på det.

I Fremskridtspartiet er vi helt tilfredse med, at bispudnævnelse nu ene og alene afgøres af stemmeberettigede, ligesom vi finder bestemmelsen om urafstemning god. Her kunne det måske være nærliggende at spørge kirkeministeren, altså den nuværende, om det er korrekt forstået, at de enkelte menighedsrådsmedlemmer sender deres stemmeseddel direkte ind til stiftets valgbestyrelse. Jeg tror nok, at det er sådan, men jeg vil gerne have det bekræftet.

Jeg går også ud fra, at der bliver udfærdiget detaljerede regler for sådanne afstemninger, således at de foregår på fuldt demokratisk vis med valglister, afkrydsning, hemmelighed og alt det, der hører til.

Vi vil medvirke meget aktivt til denne lovgivning. Jeg er i øvrigt forbavset over, at den ikke er gennemført for mange år siden.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Jeg vil blot sige til hr. Poul Nødgaard, at nu er det jo klart signaleret, at det lovforslag, vi behandler, er V og K fuldstændig enige om, så det kan ikke være det, der er årsagen. Nej, forholdet er et andet, nemlig at vi blev afbrudt i arbejdet den 25. januar i fjor.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg troede, at den tidligere kirkeminister skulle holde sig til sandheden.

Bodil Melgaard Haakonsen (CD):

De ændringer, som foreslås i lovforslag nr. L 143 om afstemningsmåden ved bispevalg, ser vi i CD som en forenkling af valgproceduren. Samtidig synes vi også, det er helt naturligt, at det, hvis der kun er to kandidater, er den kandidat, der får flest stemmer, som indstilles til kgl. udnævnelse. Det vil i princippet sige, at ministerens indflydelse bliver væsentligt forringet. Men samtidig ser vi det også som værende et mere demokratisk valg og dermed også en understregning af, at det er en folkekirke og ikke en statskirke, vi har. Derfor kan vi i CD støtte lovforslaget.

Hans Larsen-Ledet (RV):

Jeg vil gerne advare imod, at man farer for hårdt frem imod de tyndtbefolkede områder. Det er områder, som rent kirkemæssigt har det meget svært i forvejen med at opretholde og vedligeholde deres kirkehuse osv. Der er virkelig sogne, hvor adskillige af kirkebygningerne er i farezonen. Derfor vil jeg gerne give tilslutning til hr. Poul Nødgaards forslag om en kirkepolitisk strukturdebat her i Folketinget, som også skulle omfatte selve kirkestrukturen og mulighederne for at bevare mange af de kirker, som er i farezonen, altså en debat om, hvordan vi bærer os ad, og hvad vi gør, hvis de skal nedlægges.

Ellers er lovforslaget her ikke noget, der giver anledning til stor opstandelse. Man kan måske sige, at lovens titel kunne moderniseres. Søren i Kæret og Jensen fra stationsbyen – ja, der kan såmænd endda være købstadsfolk, som ikke aner, hvad stiftsbåndsløsning betyder. Det gør måske heller ikke noget, men var det ikke bedre, at vi brugte et almindeligt, forståeligt sprog?

Forslaget siger, at en præst kun har én stemme, en bispekandidat kan ikke være stiller for en liste, han selv er opstillet på, og der indføres urafstemning. Den bispekandidat, der får flest stemmer, skal så kongeligt udnævnes. Kirkeministeren har frivilligt afgivet lidt af sin indflydelse i forhold til de nugældende regler.

Der er mange ting i dette lovforslag, som vi synes er fornuftige og realistiske, og derfor vil vi støtte det.

Kirkeministeren (A.O. Andersen):

Jeg skal takke for støtten til forslaget.

Jeg er opmærksom på det, hr. Torben Rechendorff påpegede som bispevalglovens hovedproblem. Jeg ved ikke, om det er hovedproblemet. Jeg ved ikke, om en matematisk retfærdighed i stemmевægt er et hovedproblem i et så – i positiv forstand – rodet foretagende som folkekirken.

Inspirationen er måske ikke så meget linjen: »Fred udi kirken vi af dig begære« som måske at opretholde sandheden i linjen: »Fred hviler over land og by«, fordi det kunne give anledning til nogen ufred imellem land og by.

Spøg til side. Jeg mener ikke, at vi har kunnet finde en fornuftig og tilfredsstillende løsning, som man kunne være tjent med. Det er jo ikke kun et spørgsmål om en matematisk model. Vi har også i alle mulige andre sammenhænge overrepræsentation af tyndt befolkede områder, det er ikke noget enestående for dette her.

Fru Birthe Hansens tanke om, at man måske kunne lade kun præsterne have valgret – ja, jeg ved ikke, jeg oplevede det som lidt overraskende. Jeg synes, det ville fjerne os fra folkekirkebegrebet. I hvert fald er det min første tanke, når jeg hører det. Det kan da godt være, at det er en gennemtænkning værd. Men nej, jeg tror ikke rigtig på den!

Så er der endelig hr. Poul Nødgaards bemærkninger om det tekniske, et spørgsmål, som også blev rejst af hr. Torben Rechendorff og andre. Vi vil lave så lidt bureaukrati som muligt.

Med hensyn til, hvor besværligt det bliver, og hvor dyrt det bliver, vil jeg sige, at navnlig det sidste er noget afhængigt af, hvor ofte vi skal have bispevalg, og det er igen afhængigt af, hvor unge eller gamle de mennesker er, der vinder valgene. Hvis de er noget yngre, holder de noget længere, og så bliver det ikke så ofte, at vi skal igennem det. Men det kan vi ikke rigtig have nogen indflydelse på.

Teknisk vil vi naturligvis sikre valgproceduren og valghemmeligheden så godt som overhovedet muligt. Jeg kan bekræfte hr. Poul Nødgaards direkte spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 144:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne for fradrag i kontanthjælp for indtægter).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 12/1 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Bjarne Laustsen (S):

Det drejer sig om ændring af lov om social bistand, og da det er en del af forliget om satspuljeforhandlingerne, skulle der ikke være de store problemer i denne lille sag.

Sagen er for øvrigt god. Det drejer sig om at indføre en bestemmelse i bilstandsloven, således at der ikke vil ske fradrag i kontanthjælpen for vederlag, som man får, når man er tilforordnet ved valg. Det, det drejer sig om, er, at der skønnes at være op imod 1.000 mennesker, som, når de er tilforordnede, får trukket i kontanthjælpen, og de økonomiske konsekvenser kan selvfølgelig være vanskelige at overskue, men da vi regner med to valg til næste år og den maksimale ydelse for en valgdag er 600 kr., regner vi med, at det vil komme til at koste 1,2 mio. kr.

Vi synes, at sagen er god, og vi skal give tilslutning fra Socialdemokratiets side.

Pia Christmas-Møller (KF):

Vi kan også fra konservativ side give lovforslaget tilslutning, men jeg har da lyst til at føje

til, at det undrer os lidt, at socialministeren hverken i bemærkningerne eller i fremsættelsestalen med én sætning nævnte, at det er indeholdt i vores store satspuljeforlig fra december måned.

Derudover vil jeg gerne spørge socialministeren, hvad der menes med, at lovforslaget vil blive forhandlet med de kommunale parter. Hvad er det, der skal forhandles på plads med de kommunale parter, for økonomien, den del, der overhovedet måtte være, er jo skaffet via satspuljen.

Nu er det ikke sådan, at vi er imod, at man taler med kommunerne om forskellige ting, som berører dem, slet ikke, men hvad er det, der skal forhandles? Det kunne vi godt tænke os at få et præcist svar på, men vi tilsiger en hurtig og effektiv udvalgsbehandling.

Else Winther Andersen (V):

Dette lovforslag drejer sig jo om en aftale i forbindelse med satspuljeforliget, så jeg kan kun sige, at Venstre kan støtte det.

Vi vil nok gerne have undersøgt under udvalgsarbejdet, hvordan man er kommet frem til, at det i forbindelse med valgene i det kommende år drejer sig om et antal på ca. 2.000 bilstandsklienter, men det må ministeriet vel kunne give oplysning om.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Socialistisk Folkeparti kan støtte dette lovforslag varmt. Vi rejste sagen i forbindelse med kommunalvalget, og det er en stor tilfredsstillelse for os at konstatere, at det nu fører til denne ændring for bilstandsmodtagere, så de kan deltage i arbejdet som valgtilforordnet, uden at det medfører træk i kontanthjælpen.

Vi ved som nævnt af den forrige ordfører, at der skal være to valg i år, og derfor er det godt, at socialministeren så hurtigt efter vores indgåelse af satspuljeforliget sørger for, at denne lille, men for nogen vigtige ændring vedtages så hurtigt som muligt.

Vi ved, hvornår vi skal have EU-valg, men vi ved jo ikke, hvornår vi skal have folketingsvalg, så lad os skynde os at få udvalgsarbejdet overstået. Vi siger et stort ja til lovforslaget.

Tom Behnke (FP):

Der er ikke noget at sige til, at SF siger et stort ja til forslaget her. Jeg er lige ved at sige,